

ÅRSPLAN 2023-2024

DOMKIRKENS BARNEHAGE

"Gi barna mulighet til å utvikle en god selvfølelse gjennom omsorg, kjærlighet og anerkjennelse."

Innhold

INNLEDNING	5
Årsplanen er et arbeidsdokument for personalet i barnehagen, og gir informasjon om barnehagens innhold til foreldre og andre samarbeidspartnere.	5
Årsplanen bygger på følgende styringsdokumenter:.....	5
Rammeplan for barnehagen	5
Vedtekter for Domkirkens barnehage	5
OM BARNEHAGEN.....	6
Domkirkens barnehage er en privat, 2 avdelings barnehage med 33 plasser. Barnehagen ble stiftet i 1974 og eies av Domkirkens menighet. Ved årsskifte 2022/23 ble barnehagen omorganisert til et aksjeselskap, og vil framstå som juridisk selvstendig og ikke en underenhet til Domkirkens Sokn. Domkirkens barnehage er en ideell barnehage, hvor et eventuelt overskudd av drifta går tilbake til barnehagen.	6
PAGEREF _Toc65922615 \h Barnehagen ligger sentralt plassert midt oppå Tromsøya, i gangavstand til fotballbane, Bakolsen og med nærhet til lysløypa, Charlottenlund, Holtfjæra og sentrum. Dette er områder vi benytter til både faste- og spontane turerBarnehagen har en flott tre- lavvo på uteområdet sitt. En til to faste dager i uka starter Stjerna dagene ute og spiser frokost her. Lavvoen brukes innimellom av alle barna.	6
BARNEGRUPPER OG AVDELINGER	7
SAMARBEIDSPARTNERE:Det er viktig for oss å ha et nært og godt samarbeid med andre aktører på barnehagefeltet. Domkirkens barnehage er medlem i og har tariffavtale med Private barnehagers landsforbund, PBL. Barnehagen er med i 2 samarbeidsfora med tilholdssted i Tromsø; REtro og IBID. 7	7
REtRo	7
IBID	8
ANDRE Vi samarbeider med PPT, helsesøstertjenesten, ergo- og fysioterapitjenesten og andre instanser ved behov.	8
INNHold	9
BARNETS BESTEBarnets beste har de siste årene vært et begrep i Domkirkens barnehage og i vår årsplan, og er fra 1.1.2021 tatt med i Barnehageloven. «I alle handlinger og avgjørelser som gjelder barn i barnehagen, skal hva som er best for barnet, være et grunnleggende hensyn.» (Lov om barnehager §3)	9
REGGIO EMILIA.....	9
LEK	10
For å ivareta barnets beste i barnehagen er leken viktig.	10
«Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur.» (Rammeplan for barnehagen, s. 20).	10

DEMOKRATI OG BARNES MEDVIRKNING	11
Dette gjør vi:.....	11
• Tar barna med i utforming av lekemiljø inne og ute. Verdsetter og anerkjenner barnas egne initiativ.....	12
• Observerer, kommuniserer og tilrettelegger utfra det enkelte barns ståsted og interesser. Jobber prosjektrettet.	12
• Lar barna medvirke og ta avgjørelser for hvordan de ønsker å markere aktiviteter som for eksempel bursdagsfeiring	12
• Spør de større barna og observerer de minste både i for- og etterkant av lek og aktiviteter, for å få kunnskap om hvordan de opplever egen hverdag	12
• Bruker tekstskaping og pedagogisk dokumentasjon som metoder for få frem barnas synspunkter	12
• Barns medvirkning er jevnlig tema på alle møter i barnehagen.....	12
• Vi deltar i nettverksgrupper med andre barnehager i REtRo. Her er barns medvirkning og demokrati viktige begreper.....	12
PSYKOSOSIALT BARNEHAGEMILJØ.....	12
PROGRESJON.....	13
FAGOMRÅDER	14
KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST «Gjennom arbeid med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer» (Rammeplan for barnehagen s. 47).....	14
KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE«Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse» (Rammeplan for barnehagen s. 49).	15
KUNST, KULTUR OG KREATIVITET«I barnehagen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barna anledning til utforskning, fordypning og progresjon. Barna skal støttes i å være aktive og skape egne kunstneriske og kulturelle uttrykk» (Rammeplan for barnehagen s. 50).	16
NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI«Opplevelser og erfaringer i naturen skal fremme forståelse for naturens egenart og barnas vilje til å verne om naturressursene, bevare biologisk mangfold og bidra til bærekraftig utvikling. Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringer med naturen som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider» (Rammeplan for barnehagen s. 52).	18
ANTALL, ROM OG FORM«Barnehagen skal legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende». (Rammeplan for barnehagen s. 53).	19
ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI«Barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn og erfaring med at kulturelle uttrykk har egenverdi. Barnehagen skal skape interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers livsverden og levesett» (Rammeplan for barnehagen s. 54).	20
• Vi leser og samtaler om fortellinger fra ulike kristne barnebøker.	20

Årsplan Domkirkens barnehage 2023-2024

• Vi snakker om andre trosretninger, hva som kjennetegner dem og hva som er forskjellig fra våre kristne tradisjoner.	20
Eksempel på progresjon:.....	20
• 0 – 3 år: Vi synger sanger og leser bøker med kristent innhold. Vi besøker Elverhøy kirke ute/ inne	20
• 3 – 5 år: Vi drar på besøk til Domkirken og har påske- og julevandring.	20
NÆRMILJØ OG SAMFUNN«Barnas medvirkning i barnehagens hverdagsliv legger grunnlaget for videre innsikt i og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn. Gjennom utforskning, opplevelser og erfaring skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden» (Rammeplan for barnehagen s. 56).	21
VURDERING«Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Hovedformålet med vurderingsarbeidet er å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen» (Rammeplan for barnehagen s. 38)	21
OBSERVASJON	22
FORELDRESAMARBEID«Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeid og god dialog med foreldrene. Foreldresamarbeidet skal både skje på individnivå, med foreldrene til hvert enkelt barn, og på gruppenivå, gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget» (Rammeplan for barnehagen s. 29).....	22
OVERGANG FRA BARNEHAGE TIL SKOLE.....	22
FASTE MØTER I BARNEHAGEN	23
ÅRSHJUL 2023/24	24

INNLEDNING

Årsplanen er et arbeidsdokument for personalet i barnehagen, og gir informasjon om barnehagens innhold til foreldre og andre samarbeidspartnere.

Personalet bruker årsplanen som verktøy når de utarbeider andre planer i barnehagen.

Årsplanen bygger på følgende styringsdokumenter:

Lov om barnehage:

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling» (Barnehageloven §1 Formål).

Rammeplan for barnehagen

«Barnehageeieren og alle som arbeider i barnehagen, skal sammen bidra til å oppfylle målene og kravene i rammeplanen med utgangspunkt i sine erfaringer og sin kompetanse» (Utdanningsdirektoratet 2017 s. 15).

Vedtekter for Domkirkens barnehage

«§ 1. Domkirkens barnehage eies og drives av Domkirkens menighet. Eiers daglige ansvar og oppgaver ivaretas av et eierstyre som består av de representanter som styret i menighetsrådet til enhver tid oppnevner, samt en representant for de ansatte som velges av personalgruppa for ett år av gangen».

Barnehagens målsetning:

«Gi barna mulighet til å utvikle en god selvfølelse gjennom omsorg, kjærlighet og anerkjennelse».

OM BARNEHAGEN

Domkirkens barnehage er en privat, 2 avdelings barnehage med 33 plasser. Barnehagen ble stiftet i 1974 og eies av Domkirkens menighet. Ved årsskifte 2022/23 ble barnehagen omorganisert til et aksjeselskap, og vil heretter framstå som juridisk selvstendig og ikke en underenhet til Domkirkens Sokn.

Domkirkens barnehage er en ideell barnehage, hvor et eventuelt overskudd av drifta går tilbake til barnehagen.

Barnehagen ligger sentralt plassert midt oppå Tromsøya, i gangavstand til fotballbane, Bakolsen og med nærhet til lysløypa, Charlottenlund, Holtfjæra og sentrum. Dette er områder vi benytter til både faste- og spontane turer

Barnehagen har en flott tre- lavvo på uteområdet sitt. En til to faste dager i uka starter Stjerna dagene ute og spiser frokost her. Lavvoen brukes innimellom av alle barna.

BARNEGRUPPER OG AVDELINGER

Domkirkens barnehage jobber hele tiden med å utvikle tilbudet til barnets beste, og har det siste året organisert oss i 2 barnegrupper; Sol og Stjerna. Vi ønsker at dette skal være dynamiske barnegrupper, og endrer noen ganger gruppesammensetningen i løpet av året. Gruppene settes sammen etter alder og utvikling slik at vi bedre kan gi alle et barnehagetilbud til barnets beste.

Pr januar 2023 har vi følgende gruppe- inndeling og personalsammensetning:

Stjerna: 22 barn fra 3-5 år

Susanne Ludvigsen – Pedagogisk leder

Lill Heidi – Pedagogisk leder

Kari Angelsen- Assistent

Inger Lindin- Assistent

Sol: 12 barn fra 1-3 år

Lise Jacobsen – Pedagogisk leder

Bjørg E. Gustafsson – Pedagogisk leder

Cecilie Jakobsen – Fagarbeider

Marthe Langø - Assistent

Jorida Shollo - Støtte assistent

Trude Heika - Støttepedagog

Styrer:

Sandra F. Bogstrand

SAMARBEIDSPARTNERE:

Det er viktig for oss å ha et nært og godt samarbeid med andre aktører på barnehagefeltet.

Domkirkens barnehage er medlem i og har tariffavtale med Private barnehagers

landsforbund, PBL.

Barnehagen er med i 2 samarbeidsfora med tilholdssted i Tromsø; REtro og IBID.

REtRo

REtRo er et lærende barnehagenettverk hvor alle barnehagene jobber inspirert av Reggio Emilia- filosofien. Les mer om Reggio Emilia på neste side.

Nettverket består foruten oss av Barnehagen Hundre, Norrøna barnehage og Hamna friluftsbarnhage.

Vår felles visjon er «Barnehager i aktivitet for framtidens Tromsø». Vi er opptatt av at barna skal vise fram sin kompetanse i nærmiljøet, og i november hvert år arrangeres en lysmarkering i Domkirkeparken. Her inviteres alle byens barnehagebarn til å lage egne lykter som bidrag til en lysspiral byens befolkning kan ha glede av.

REtRo arrangerer innimellom kurs både for barnehagene i nettverket og for øvrige barnehager i Tromsø.

IBID

Domkirkens barnehage er medlem av samvirkeforetaket IBID, ideelle barnehager i dialog. IBID eies av private, ideelle barnehager fra flere deler av landet, men med base i Tromsø. Medlemsbarnehagene er alle selvstendige enheter, men samarbeider gjennom foretaket. IBID jobber med kompetanseutvikling, veiledning og kurs for både medlemsbarnehagene og andre. Les mer om IBID [her](#).

IKO

Domkirkens barnehage er medlem av IKO, som er et kompetansesenter innen religionspedagogikk, kristendom og kirkelig undervisning. De arbeider i skjæringspunktet mellom forskning og praktisk formidling av kristen tro og tradisjon. De utvikler bøker og materiell, arrangerer kurs og fagdager.

ANDRE

Vi samarbeider med PPT, helsesykepleier, ergo- og fysioterapitjenesten og andre instanser ved behov.

INNHold

De neste avsnittene beskriver hvordan vi jobber i det daglige for å oppfylle krav fra styringsdokumentene.

Sentrale begreper er barnets beste, demokrati, etikk og sosial kompetanse, psykososialt barnehagemiljø, lek og fagområder, barns medvirkning, anerkjennelse og inspirasjon fra Reggio Emilia- filosofien.

BARNETS BESTE

Barnets beste er et viktig begrep for oss i Domkirkens barnehage og i vår årsplan, og er fra 1.1.2021 tatt med i Barnehageloven.

«I alle handlinger og avgjørelser som gjelder barn i barnehagen, skal hva som er best for barnet, være et grunnleggende hensyn.» (Lov om barnehager §3)

For å få til dette gjør personalet i barnehagen en barnets- beste vurdering. Dette er hos oss en konkret vurdering av hva som er best for hvert enkelt barn, basert på barnet selv og synet til de barnet har rundt seg. Barnets beste- vurderinger gjøres både i møte med det enkelte barn, deres foreldre og i refleksjoner på ulike møter i barnehagen.

Barnets beste- vurderingen danner igjen grunnlaget for at hvert barn blir sett, hørt og får en barnehagehverdag best mulig tilpasset barnets behov. Lek er en sentral del av barnets beste, se mer under avsnittet om lek.

REGGIO EMILIA

Vi har siden 2008 jobbet inspirert av Reggio Emilia- filosofien, som har sin opprinnelse i byen Reggio Emilia i nord- Italia. Filosofien oppsto på 1960- tallet og grunnlegger var barnepsykologen og pedagogen Loris Malaguzzi.

Grunntanken er at barn er kompetente, har rett til å være delaktig i sitt eget liv og med stor lyst til å delta i samfunnet. Vi legger vekt på at barna skal få ta i bruk flere ulike måter å uttrykke seg på, for eksempel gjennom bilder, tale, skrift, kroppsspråk, bevegelse, musikk, matematikk med mer.

Vi lar fantasi og humor spille en stor rolle i undersøkelse av virkeligheten. Gjennom å lytte til barna, får vi fulgt opp de ideene barna selv uttrykker.

For barnet er også utforming av læringsmiljøet og tilgang på ulike materialer viktige elementer.

Vi gir barna tilgang til gjenbruksmaterialer i lek og aktiviteter. Siden vi mener disse i større grad enn tradisjonelle leker utfordrer fantasi og kreativitet.

Vi vektlegger barns medvirkning, observasjon, refleksjon, dokumentasjon og prosjektarbeid.

LEK

For å ivareta barnets beste i barnehagen er leken viktig.

«Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes.

Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur.»

(Rammeplan for barnehagen, s. 20).

Dette gjør vi:

- Legger til rette for variert lek inne og ute, med utgangspunkt i barnas alder og interesser. Her er barnet selv og alle barnet har rundt seg viktige kilder for å kunne ivareta barnets beste.
- Er tilstedeværende, observerer, anerkjenner og utvikler rom og lek.
- Viser barna respekt, omsorg og kjærlighet. Inspirerer og oppfordrer barna til å gjøre det samme mot hverandre, både i spontane og planlagte leke- og læringssituasjoner.
- Tar i bruk nye materialer i leken som ikke er definert på forhånd. Ved å bevisst tilby barna gjenbruksmaterialer og konstruksjonsleker utfordres barnas kreativitet og fantasi på en annen måte. Det fins ingen oppskrift eller forutbestemt måte å bruke materialene på.
- Gir barna førstehåndserfaringer med naturens egne lekematerialer som snø, is, sørpe, vann, blomster, kvister, sand, med mer.
- Inspirerer til og presenterer nye temaer for leken. Tar barna med på turer ut av barnehagen, arbeidsplassbesøk med mere.

DEMOKRATI OG BARNES MEDVIRKNING

«Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Alle barn skal kunne få oppleve demokratisk deltakelse ved å bidra og medvirke til barnehagens innhold, uavhengig av kommunikasjonsevner og språklige ferdigheter». (Rammeplan for barnehagen, s. 8,9)

Dette gjør vi:

- Tar barna med i utforming av lekemiljø inne og ute. Verdsetter og anerkjenner barnas egne initiativ.
- Observerer, kommuniserer og tilrettelegger utfra det enkelte barns ståsted og interesser. Jobber prosjektrettet.
- Lar barna medvirke og ta avgjørelser for hvordan de ønsker å markere aktiviteter som for eksempel bursdagsfeiring
- Spør de større barna og observerer de minste både i for- og etterkant av lek og aktiviteter, for å få kunnskap om hvordan de opplever egen hverdag
- Bruker tekstskaping og pedagogisk dokumentasjon som metoder for få frem barnas synspunkter

- Barns medvirkning er jevnlig tema på alle møter i barnehagen
- Vi deltar i nettverksgrupper med andre barnehager i REtRo. Her er barns medvirkning og demokrati viktige begreper.
- I tillegg til at hvert barn skal støttes i deres individualitet og egen rolle i hverdagen, har vi fokus på at alle er en del av et fellesskap og at alle er ulike. Vi legger til rette for at alle barn og voksne skal bli hørt og respektert for sin mening. Personalet er bevisst dette både i samhandling med enkeltbarn og barnegrupper, i samlinger og på ulike møter.

PSYKOSOSIALT BARNEHAGEMILJØ

«Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen, skal gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for slike krenkelser». (Lov om barnehager §41)

Vi jobber for å forebygge krenkelser i barnehagen gjennom:

- At barna blir kjent med egen identitet og med hverandre.
Hvem er jeg og hvem er du? Hva har vi felles og hva er forskjellig?

- Å jobbe med empati, det å forstå og sette seg inn i andres situasjon og følelser.
- Å henge opp flagg fra alle land som er representert i barnegruppa, snakke om andre land og kulturer som språk, mat, klær, tradisjoner mm.
- Å bruke ulike bøker og pedagogiske opplegg som utgangspunkt for samtale. For eksempel "10 små vennebøker" og tilhørende vennekort, "Grønne tanker- glade barn".
- Å bruke praksisfortellinger som utgangspunkt for diskusjon og refleksjon på foreldre-, avdelings- og personalmøter.
- Å leie inn eksterne ressurspersoner for å øke personalets kompetanse og som utgangspunkt for refleksjon på ulike møter, for eks. Mobbombudet.
- At personalet risiko vurderer steder og situasjoner hvor krenkelser kan forekomme, og utfra dette planlegger hvordan dette kan forbygges.
- At personalet tar i bruk aktivitetsplikten ved å undersøke og gjøre tiltak om vi mistenker at et eller flere barn ikke har det bra i barnehagen.

PROGRESJON

Det er viktig med progresjon i aktivitetene i løpet av barnehagetida. Det vil derfor variere hvilke aktiviteter barna deltar på fra år til år.

«Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter. Personalet skal utvide og bygge videre på barnas interesser og gi barna varierte erfaringer og opplevelser» (Rammeplan for barnehagen s. 44).

For å kunne møte hvert barn best mulig, og vise hvordan vi tenker rundt dette, har vi beskrevet noen eksempler på progresjon under hvert fagområde i de neste avsnittene.

FAGOMRÅDER

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver beskriver 7 fagområder med tilhørende prosessmål rettet mot barnas opplevelser og læring.

«Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold» (Rammeplan for barnehagen s. 47).

Det å jobbe med fagområdene inngår både i våre daglige aktiviteter og i tilrettelagte og prosjektbaserte aktiviteter.

Her følger et utdrag av det viktigste vi gjør under hvert fagområde.

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST

«Gjennom arbeid med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer» (Rammeplan for barnehagen s. 47).

Dette gjør vi:

- Personalet er bevisst på å bruke begreper og benevning i alle samspills situasjoner i barnehagen. For eksempel ved å benevne klær og ulike kroppsdelar ved påkledning til utetid.
- Vi oppmuntrer og hjelper barna til å uttrykke seg muntlig for å løse konflikter.
- Barna skal få erfaring med ulike språkformer og dialekter, dette får de ved at vi:
 - Leser ulike sjangere som eventyr, dikt, sagn og fortellinger
 - Synger sanger på ulike dialekter, språkformer og med ulikt innhold
 - Bruker rim og regler

- Leker og tuller med språk, for eksempel gjennom rimord
- Oppmuntrer barna til å benytte skriftspråk. Har tegne- og skrivesaker lett tilgjengelig i leke- og oppholdsarealet
- Benytter spill og ulike språkmaterialer som støtte for å utvide begrepsforståelsen.
- Har alfabetet synlig slik at barna skal bli kjent med bokstavbildet. Vi snakker om bokstavens navn og hvem sin bokstav det er
- Førskolebarna lager bokstaver i ulike materialer
- Vi bruker dialogisk lesing til de eldste barna

Eksempel på progresjon:

- 0-3 år: Personalet benevner ulike følelser, kroppsdeler, klær m.m. når de tolker barnas kommunikasjon.
- 3 – 5 år: Øve på å bruke språket til å uttrykke egne følelser og behov.
- Skolestarterne: Kunne uttrykke følelser og egne behov gjennom språk.

KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE

«Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse»
(Rammeplan for barnehagen s. 49).

- Vi er opptatt av at barna skal utvikle et godt forhold til egen kropp, å mestre nye ting, at kroppen liker å være i bevegelse og at det er godt å bli sliten.
- Vi legger vekt på et sunt kosthold
- Barna er med på å så og høste gulrot, potet og sukkererter.
- Barna får være med på å tilberede måltider.
- Vi har en egen kostholdsplan som personalet følger. Vi følger rådene som Folkehelseinstituttet utarbeider.

- Vi serverer varm lunsj 2 dager i uka. Et varmt fiskemåltid levert av Kjøkkensjefen hver tirsdag og havregrøt med frukt/ bær hver torsdag. Vi serverer frukt/grønnsaker til lunsj og ettermiddagen.

- Vi samtaler om kroppen vår, vi jobber med kroppsregler og samtaler med barna om hva som er greit og hva som ikke er greit i forhold til kroppen vår.
- Vi tilrettelegger for varierte fysiske aktiviteter inne og ute. Vi drar på turer og gir barna gode erfaringer med å være ute i ulike årstider og værtyper.
- Vi har oppmerksomhet mot god håndhygiene. Barn og voksne må vaske hendene før hvert måltid og når de har vært ute.

Eksempel på progresjon:

- 0 – 3 år: Personalet legger til rette for allsidig aktivitet som å gå, springe, hoppe, rulle, ake.
- 3 – 5 år: Allsidige grovmotoriske aktiviteter som å gå, springe, hoppe, rulle, gå på ski i barnehagens uteområde, ake, klatre.
- Skolestarterne: Lengre turer ut av barnehagen, til fots og på ski, f.eks. når de drar til Bakolsen.

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

«I barnehagen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barna anledning til utforskning, fordypning og progresjon. Barna skal støttes i å være aktive og skape egne kunstneriske og kulturelle uttrykk»
(Rammeplan for barnehagen s. 50).

Dette gjør vi:

- Personalet er bevisst det å la barna uttrykke seg gjennom det som i Reggio- filosofien benevnes som ” hundre språk”. Med hundre språk tenker vi på et mangfoldig miljø hvor barna skal oppleve muligheter fremfor begrensninger. Barna skal oppleve et

lekemiljø som inspirerer til å bruke fantasien og skaper utvikling.

- Vi gir barna kunst- og kulturopplevelser blant annet gjennom å dra på fortellerstunder på biblioteket, filmvisning på filmfestivalen, teaterforestillinger, konserter, besøk på Tromsø museum og Nordnorsk Kunstmuseum.
- Vi har egen filmfestival, DIFF hvor vi ser på filmer i ulike sjangere.

- Vi tar i bruk naturen, både som redskap i skapende
- Vi ser på bilder av samiske folkedrakter o.a. som vi kan barnehagen og deres kultur.
- Vi har eget verksted til alle barna

ute og inne,
virksomhet.
kofter, ulike
knytte til barn i
kreativ bruk for

Eksempel på progresjon:

Male- tegneaktiviteter:

- 0 – 3 år: Barna får utfolde seg med male- og tegneaktiviteter som ofte er lagt til rette av de voksne.
- 3 – 5 år: Male- og tegneutstyr ligger tilgjengelig til enhver tid. Barna får selv ansvar for å bruke dette på en fornuftig og konstruktiv måte.

NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI

«Opplevelser og erfaringer i naturen skal fremme forståelse for naturens egenart og barnas vilje til å verne om naturressursene, bevare biologisk mangfold og bidra til bærekraftig utvikling. Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringer med naturen som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider» (Rammeplan for barnehagen s. 52).

Dette gjør vi:

- Vi har fokus på bærekraftig utvikling; vi lærer barna å ha respekt for og ta vare på naturen.
 - Hva kan vi bruke av naturen og hva må vi ta ekstra godt vare på? Vi snakker om at alt henger sammen og at vi er avhengige av hverandre. Fra den lille meitemarken vi finner i komposthaugen til elgen som lever i skogen. Men som av og til tar seg en svømmetur over til Tromsøya.
 - Vi kildesorterer søppel. Gruppene har laget egne planer for hvordan vi jobber med kildesortering.
 - Vi ser nytten i ulike gjenbruksmaterialer og bruker de i konstruksjoner og annen lek.
 - Vi tar vare på de tingene vi har og lærer barna at ting kan repareres i stedet for alltid å kjøpe nytt.
 - Barna får være med å levere inn glass og metall, samt pante flasker på nærbutikken
- Vi er ute hver dag så lenge det er forsvarlig mht. vær og føre. De eldste barna har utestart med frokost i lavvon 1- 2 dager i uka.
- Vi følger med på årstidene og endringer som skjer i naturen og fordyper oss i ulike emner rundt disse endringene.
- Personalet legger til rette slik at barna skal oppleve glede ved å være ute. Vi går på turer, både planlagte og spontane. Vi besøker fjæra, fjell, skog og by.

- Vi tenner bål, lærer hvordan vi tenner et bål, hvordan vi skal forholde oss i nærheten av det, hvordan vi skal slokke det og hvordan vi etterlater et bål.
- Vi har en snekkerbod hvor barna får utforske og utfordre seg med ulike materialer og verktøy.
- I arbeidet med å utforske og undre får barna bruke data og ipad som arbeidsverktøy. Vi bruker bilder som grunnlag for refleksjon og diskusjon etter turer og ting vi undrer oss over.

Eksempel på progresjon:

0 – 3 år: Ser på fargene til nordlyset ved å se på film og ute på himmelen. Vi bruker fargene i tegning, maling, innredning m.m.

3 – 5 år: Vi undrer oss over hva nordlys er og hva som lager nordlys

ANTALL, ROM OG FORM

«Barnehagen skal legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende».

(Rammeplan for barnehagen s. 53).

Dette gjør vi:

- Barnas gis mulighet til å telle, sammenligne og utvikle forståelse for antall, rom og form i møte med materialer. Personalet gir barna både konkrete og mer åpne oppgaver og stimulerer og støtter barns evne og utholdenhet i problemløsning.
- Vi stiller spørsmål, resonnerer og undrer oss over matematiske sammenhenger.
- Vi har dagen i dag hvor vi bruker ulike geometriske former når vi presenterer dag, dato og måned.
- Barna blir introdusert for flere typer brettspill hvor barna blir utfordret matematisk.
- Vi bruker Ipad for å styrke barns nysgjerrighet, matematikkglede og interesse for matematiske sammenhenger med utgangspunkt i barns uttrykksformer.
- Barna får delta aktivt når vi skal bake, ved å måle/veie og telle.

Eksempel på progresjon:

- 0 – 3 år: Vi sorterer i overordnede kategorier og teller «fingre og tær»
- 3 – 5 år: Vi sorterer i underkategorier og prøver oss på matematiske utfordringer

ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

«Barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn og erfaring med at kulturelle uttrykk har egenverdi. Barnehagen skal skape interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers livsverden og levesett» (Rammeplan for barnehagen s. 54).

Barnehagen har kristen formålsparagraf og det ønsker vi å synliggjøre i det daglige arbeidet.

Dette gjør vi:

- Har etikk og etisk bevissthet som tema på ulike møter i barnehagen.
- Vi bruker filosofiske samtaler med barna som en metode når vi ønsker å fordype oss i temaer som omhandler f.eks. etikk, sosial kompetanse o.l.

- Jobber med gruppefølelsen og fellesskapet gjennom felles turer, samlinger og prosjektgrupper.
- Vi synger kristne sanger i forbindelse med måltider og samlinger.
- Vi markerer de kristne høytidene ved å samtale om hendelsene som fant sted og synger sanger som tilhører denne høytiden
- Vi besøker Domkirka til jul og påske. De mindre barna besøker Elverhøy kirke, noen ganger bare for å se kirkebygget utenfra.
- Vi leser og samtaler om fortellinger fra ulike kristne barnebøker.

- Vi snakker om andre trosretninger, hva som kjennetegner dem og hva som er forskjellig fra våre kristne tradisjoner.

Eksempel på progresjon:

- 0 – 3 år: Vi synger sanger og leser bøker med kristent innhold. Vi besøker Elverhøy kirke ute/ inne
- 3 – 5 år: Vi drar på besøk til Domkirken og har påske- og julevandring.

NÆRMILJØ OG SAMFUNN

«Barnas medvirkning i barnehagens hverdagsliv legger grunnlaget for videre innsikt i og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn. Gjennom utforskning, opplevelser og erfaring skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden» (Rammeplan for barnehagen s. 56).

Dette gjør vi:

- Personalet er bevisste på å stimulere barna til selv å undersøke og være nysgjerrige på det de opplever rundt seg.
- De minste barna er med på turer i nærområdet.
- Når vi ferdes i trafikken, har vi stort fokus på trafikkregler.
- Vi besøker Domkirka ved jule- og påskevandring
- Vi deltar på TIFF
- Vi markerer 17. Mai, hvor vi går i tog i nærmiljøet
- Vi markerer Samefolkets dag hvor vi gjør barna oppmerksomme på at vi har et samisk miljø i vår nærhet. Resten av året har vi samiske innslag ved at vi ser på bilder/filmer, synger enkle samiske sanger, leser bøker som omhandler samisk miljø og hører på samisk musikk.
- Se også punktet «demokrati og barns medvirkning», ved å være i barnehagen får barna erfaring med at de er en del av et større samfunn.

Eksempel på progresjon:

- 0 – 3 år: Barna blir kjent i barnehagen og i nærmiljøet rundt
- 3 – 5 år: Barna drar på turer både på Tromsøya og i områder rundt øya

VURDERING

«Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Hovedformålet med vurderingsarbeidet er å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen»

(Rammeplan for barnehagen s. 38)

Dette gjør vi:

Planleggingsdagene, personalmøter, refleksjonsmøter, møter i lederteam, SU møter og foreldrespørreundersøkelsen blir brukt til å evaluere det arbeidet som foregår i barnehagen.

OBSERVASJON

Vi snakker om formell og uformell observasjon. Den formelle er ofte i forkant av foreldresamtaler, hvor vi ser på sosial- motorisk- språklig utvikling hos barnet.

Uformell observasjon skjer når vi er aktivt til stede der barna er. Personalet bruker observasjon som et verktøy for å sikre at hvert enkelt barn opplever et godt psykososialt barnehagemiljø. Alle barn skal oppleve at de er inkludert, at de blir sett og hørt av både barn og voksne. Observasjon er dermed en aktiv prosess, som krever at vi som jobber i barnehagen handler utfra hva vi observerer.

Det er også gjennom å observere leken og i samtalene vi kan finne ut hva barna er opptatte av.

FORELDRESAMARBEID

«Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeid og god dialog med foreldrene.

Foreldresamarbeidet skal både skje på individnivå, med foreldrene til hvert enkelt barn, og på gruppenivå, gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget»

(Rammeplan for barnehagen s. 29).

Dette gjør vi:

- Daglig dialog med foreldrene ved henting og levering.
- Har tilbud om 2 foreldresamtaler hvert år, en på høsten og en på våren
- Tilbyr overgangssamtaler for de barna som skal bytte avdeling. Her deltar pedagoger fra begge avdelingene sammen med foreldre
- Avholder 1- 2 foreldremøter i året
- Av og til sendes det ut spørreundersøkelse til foreldrene
- Drøfter aktuelle saker i SU, samarbeider om dugnad, vinter og sommerfest for alle barn og foreldre
- Tilbyr egne besøksdager for barn og foreldre på høst/våren før de starter i barnehagen

OVERGANG FRA BARNEHAGE TIL SKOLE

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning».

(Utdanningsdirektoratet 2017 s. 33)

Dette gjør vi:

- Har førskoleklubb for de eldste barna siste år før skolestart. Barna har stor grad av medvirkning i klubben. De får mulighet til å fordype seg i prosjekter og de jobber med skolerelaterte temaer.
- Noen ganger deltar vi på førskoletreff i Bakolsen sammen med andre barnehager i området. Dette for å bli kjent, skape trygghet, få nye venner, lære å ta imot beskjeder, ha ansvar for egen sekk, tørre å snakke foran flere andre
- Følger veileder fra Tromsø kommune vedr overgang barnehage- skole
- Overgang til skole er tema på foreldresamtaler våren før skolestart. Her samarbeider barn, foreldre og barnehage om hva skolen eventuelt skal informeres om før barnet begynner der.

FASTE MØTER I BARNEHAGEN

Refleksjonsmøte/avdelingsmøte: Ukentlige møter hvor praktiske og pedagogiske problemstillinger diskuteres.

Ledermøte: Pedagogiske ledere og styrer møtes ca. 2 ganger i måneden for å samordne planene for avdelingenes arbeid. Foreldre- og personalmøter samt planleggingsdager planlegges her.

Personalmøte: En gang i måneden har personalet møte etter barnehagens åpningstid til skolering, planlegging og drøfting av fellessaker.

Medbestemmelsesmøte: Styrer, representanter fra de ulike fagforeningene og verneombud tar opp saker som omhandler personalet og daglig drift.

Foreldremøte: Personalet og foreldrene møtes 1-2 ganger i året til planlegging, evaluering og/ eller refleksjon rundt

ÅRSHJUL

Reggio Emilia
barns
personalet skal
barna og la
interesser være

2023/24
bygger på
medvirkning og
observerer
barnas

retningsgivende for hva vi gjør i barnehagen. Dette betyr at vi ut fra barnas interesse og med inspirasjon fra personalet skal sørge for at barna får muligheten til å utforske og undre seg rundt det barna er opptatt av. De skal også få mulighet til å utvide små og store prosjekter ut fra hva de synes er mest interessant og spennende.

Samtidig følger vi årets gang, hvor det som skjer i naturen ofte blir et naturlig samtaleemne og arena for utforskning. Solas tilbakekomst, snø, vår, sommer, høst nordlys og mørketid. Vi markerer også tradisjoner som samefolkets dag, påske, 17. mai og jul. Vi unngår ferdiglagde opplegg og for mange fastlagte planer i forhold til tradisjonene, men observerer barnas interesse og jobber videre med dette.

Vi tenker det er fint at noe er gjenkjennbart fra år til år, men også at barna opplever progresjon i løpet av barnehagetiden. Samspillet mellom barn og voksne er viktig for å ivareta dette.

Vi observerer hva barna interesserer seg for og lar de fordype seg i og utforske mer rundt dette. Vi følger årstider og ser hva som skjer på øya, og også i området rundt, i de ulike årstidene. Vi kan for eksempel fordype oss i nordlyset, og utforske dette med alle sanser.

Kan nordlys føles, lukter det, hvilke farger har nordlys og kan det høres? Hvordan kan vi uttrykke nordlys? Kan det for eksempel bygges i lego, tegnes eller males?

Siden vi bygger våre aktiviteter og vårt årshjul på barnas medvirkning og interesser, er ikke dette en ferdig plan. Årshjulet er et utgangspunkt og en introduksjon, det er opp til barn og voksne i fellesskap å gi dette innhold. Innholdet vil presenteres nærmere i månedsplaner og månedsbrev fra hver avdeling.

Selv om soldagen i Tromsø alltid er i januar, kan vi jobbe med sola som tema både før og etter dette. I tillegg ønsker vi å se etter sammenhenger mellom tema og årets gang. Hva er for eksempel likt og ulikt på øya vår i de ulike årstidene?

	Solmarkering. <ul style="list-style-type: none">• Vi følger med på at det blir lysere ute
--	--

<p>JANUAR OG FEBRUAR</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Har samtaler og undrer oss om sola som kommer tilbake. • Vi følger barnas innspill og bruker det som utgangspunkt for videre samtaler og aktiviteter. • Vi tar barna med på forberedelser til en solmarkering <p>Vinteraktiviteter.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aking • Ski og snowboard. • Snøforming og snøfigurer. • Eksperimentering med is og vann • Personalet legger til rette og inspirerer barna til å utforske videre. <p>Samisk uke.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leser bøker med samiske fortellinger • Hører på joik • Ser på bilder • På ulike måter utforsker vi fargene i det samiske flagget. • Vi samtaler med barna om det de ser og hører og bruker dette som utgangspunkt for undring, undersøkelse og aktiviteter. • Lager og smaker på samisk mat som f.eks. speket reinkjøtt, blodpølse, laeppe og bidos.
	<ul style="list-style-type: none"> •
<p>MARS OG APRIL</p>	<p>Påske.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi snakker om og forteller påskebudskapet • Hva lurte barna på i forhold til påske. Hva ønsker de å vite mer om? • Vi synger påskesanger • Vi legger til rette for å lage påskepynt • Barn og voksne planlegger vinteraktivitetsuke sammen. En hel uke med fokus på hvilke aktiviteter vi kan gjøre ute når det er vinter <p>Vår.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nytt liv i naturen – vi begynner å plante frø <p>Vinterfest arrangert av FAU.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Barn, foreldre og ansatte møtes til grilling, vinteraktiviteter og sosialt samvær i barnehagen.
	<p>17.mai: Vi feirer Norges nasjonaldag.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi snakker om hvorfor vi feirer denne dagen • Vi synger 17.mai sanger

<p>MAI OG JUNI</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vi øver på å gå i tog i barnehagen, 5-åringene får bære fana. • Kanskje vi hører noen fugler? • Vi begynner tilvenning på Stjerna for de som skal flytte over fra Sol • Vårtegn som insekter, fugler og blomster dukker opp. Vi inspirerer til undring og utforskning <p>St.Hans.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi markerer dagen med felles-leker ute. <p>Sommerfest arrangert av FAU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Før ferieavviklinga har vi en felles avslutning for de barna som skal begynne på skolen til høsten.
<p>JULI OG AUGUST</p>	<p>Sommer.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Barnehagen er i utgangspunktet åpen hele sommeren, men enkelte uker har vi redusert åpningstid (se barnehagens vedtekter). • Vi legger prosjekter litt til siden, men fortsetter å utforske og undre oss over hva som skjer i naturen og hva barna er opptatt av. • Utpå sommeren slår vi sammen alle avdelingene pga. ferie. Noen ganger lager vi temauker, som planlegges etter barnas innspill og interesser. <p>Oppstart etter sommerferien – tilvenning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi ønsker de nye barna velkommen til barnehagen, og bruker god tid på å bli kjent med hverandre. • På småbarnsavdelinga er det flere nye barn som skal bli trygg og kjent. Både med hverandre og med personalet. Vi har faste kontaktpersoner i starten og faste rutiner for å skape ro og forutsigbarhet. • I gruppene med eldre barn, kjenner de fleste hverandre fra før. Selv om det også her kan være nye som begynner. Grupesammensetningen og dagsrytmen kan være annerledes enn den var før sommeren, noe som også krever tilvenning. • For at det skal bli lettere for de nye barna å bli kjent og trygg bruker vi sanger og sangleker/navneleker, sanseleker, vannleker, maling. • På storavdeling – vi snakker med barna om hvordan de tenker det er fint å bli tatt imot og hvordan vi tar imot nye barn

<p>SEPTEMBER OG OKTOBER</p>	<p>Høst.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvor blir insektene, blomstene og fuglene av? • Hvilke farger ser vi i naturen? • <p>Oppstart av nye prosjekter.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hva rører seg blant barna i de nye gruppene? Hvordan inkludere de nye barna i prosjektarbeidet? Hva har barna opplevd i sommerferien? Hvor går veien videre? • For mer info se ukeplaner og oppslag i barnehagen. • Det gjennomføres foreldresamtaler
<p>NOVEMBER OG DESEMBER</p>	<p>Mørketid.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvorfor er det mørketid/hva skjer? • Hvor kommer nordlyset fra? <p>Lysmarkering i mørketida.</p> <ul style="list-style-type: none"> • REtRo inviterer alle byens barnehager til lysmarkering i Domkirkeparken. Barna dekorerer sine egne lykter som blir satt ut i Domkirkeparken. Noen av barna fra Stjerna deltar, mens de minste barna har egen lysmarkering i barnehagen. <p>Advent og juleforberedelser</p> <ul style="list-style-type: none"> • Barn og personale starter desember med å planlegge hva adventstiden skal inneholde av aktiviteter og undring • Hva er advent og jul? • Hvorfor feirer vi advent og jul? • Hvordan kan vi markere høytiden i barnehagen? • Juleevangeliet • Kjente og ukjente julesanger • Baking • Førskolebarna går Lucia for de andre i barnehagen • Vi legger til rette for å lage julegaver og julepynt. • Besøk/ julevandring i Domkirka